

Niedzielnym
magazynem
"Dziennika
Łódzkiego"

PANORAMA

Studiuje ich w Łodzi ponad 6 tys. Najwięcej na UŁ i Politechnice. Stanowią oni więc 5,6 proc. ogółu studentów, kształcących się w naszym kraju w trybie studiów dla pracujących.

W nadchodzących latach środowisko to będzie miało tendencję do dalszego i szybkiego rozwoju. Spodziewane jest wtedy zrównanie ilości studentów pracujących i stacjonarnych. Zresztą już dziś ma to miejsce na niektórych wydziałach. Przykładem może tu być Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny UŁ, a na Wydziale Prawa tej uczelni studenci pracujący stanowią nawet większość.

Jest to przede wszystkim wynikiem oddziaływania dwóch czynników: po pierwsze — studia dla pracujących wymagają ze strony państwa mniejszych nakładów pieniężnych, bo dla studentów pracujących nie potrzeba akademików, stołówek oraz dodatkowych pracowni, laboratoriów i sal wykładowych. Nie otrzymują oni też w zasadzie żadnych stypendiów, a wykłady, ćwiczenia i seminaria prowadzi z nimi w większości wypadków kadra naukowo-dydaktyczna ze studiów dziennych. I po drugie — z roku na rok gwałtownie zwiększa się liczba pracowników chcących studiować. (Dalszy ciąg na str. 4)

droga do dyplomu

Nagrody Nobla 1967

Tajniki działania wzroku

Laureatami Nagrody Nobla roku 1967 — za osiągnięcia w dziedzinie nauk medycznych — zostali dwaj wybitni uczeni: amerykańscy, profesorowie Haldan K. Hartling i Georg Wald oraz szwedzki prof. Ragnar Granit. Nagroda została im przyznana za prace badawcze, wyjaśniające procesy zachodzące w oku — procesy, dzięki którym mózg uzyskuje informacje wywołujące widzenie.

Dzięki tym odkryciom, do kolanym przez nagrodzonych obecnie uczonych, uzyskano teoretyczne podstawy do wyjaśnienia funkcji oka, które umożliwiają nam nie tylko widzenie światła, ale i rozróżnianie jego form i siły, barwy, ruchu itd.

Prof. Hartling przeprowadził szereg precyzyjnych eksperymentów z zakresu mikrofizjologii, które doprowadziły go — przez kierowanie bodźcami płynącymi z poszczególnych receptorów (pręcików, czopków itp.) — do odkrycia schematu reakcji każdego receptora, w zależności od ilości i jakości światła.

Drugi nagrodzony uczeni amerykański, prof. Wald, dał wyjaśnienie fotochemicznej reakcji zachodzącej we wrażliwych na światło receptorach siatkówki. Odkrył m. in. wspólną dla całego światła zwierzęcego substancję czującą na światło, a zawartą w receptorach.

Profesor Granit w Szwecji wyjaśnił z kolei reakcje elementów nerwowych siatkówki na pobudzenia wywołane przez światło w różnych falach widmowych. Wykazał przy tym, że istnieją receptory wzroku, które reagują na różne długości fal widmowych. Po tym odkryciu stwierdził, że istnieją trzy typy czopków, wrażliwych na światło, ale niejednakowo reagujących na wszystkie sektory widma, przy czym sektory te pod względem długości fal odpowiadają trzem kolorom: czerwonemu, niebieskiemu i zielonemu.

Jakoż i

koźwielone słońcem
łagiewnickie lasy,
Anno Domini 1967.
Nagle z bocznej ścieżki
wychodzi... Patrę i o-
czom nie wierzę!

— Nie gniewaj się
waść. Przeniaszam, czy
pan Zagłoba?

— Jam jest.

— Nazywają wać-
pana Ulissesem, iako
że pod względem eks-
perjencji i bystrego ro-
zumu nie masz sobie
równych. W ieści przeto
od waszmości w pew-
nej delikatnej materii
zasiegnąć oragnę. Co
tu waść robisz?

— Zali nie widać?

Film kręcimy, „Pana
Wołodyjowskiego“.

kręcimy

Świat jutra

Badacze ocenili, że do 1980 roku ludzkość opanuje ekonomicznie opłacalny sposób odsalania wody morskiej — co dla wielu rejonów świata stanowić będzie rewolucję agronomiczną i żywnościową. Dalej — przewidują, że około roku 1985 opanujemy efektywny i prosty sposób regulacji urodzin, co pozwoli człowiekowi na opanowanie coraz groźniejszego żywiołu niekontrolowanej rozrodczości. W najbliższym dziesięcioleciu budownictwo zdobędzie nowe, syntetyczne, ultralekkie i mocne materiały budowlane (problem mieszkaniowy), a komputery udoskonalił mechanizm procesy przekładów z jednego języka na drugi. Lata 80-90 przyniesie przelom w dziedzinie transplantacji organów i protez zastępczych, a meteorologia dojdzie do prawidłowego i dokładnego przewidywania pogody. W latach 90 w organizmie człowieka znajdują się już pierwsze — elektroniczne, wykonane ze sztucznych tworzyw „części wymienne”. Lasery wkroczą w dziedzinę emitowania promieni X i gamma.

Rok 2000 — granica nowego milennium kalendarzowego — przyniesie ma wiele przelomowych nowości w postępie różnych dziedzin nauki. Farmakologia zaopatrzy nas w leki nienarkotyczne, zdolne do zmieniania osobowości, charakteru człowieka (miejmy nadzieję — rozwijając sympatyczniejszą część ludzkiej natury). Fizyka atomowa opanuje kontrolę wybuchu termojądrowego, zdobywając i podporządkowując człowiekowi zawrotne moce energetyczne. Biologia przełamie barierę życia i wytworzy pierwsze, prymitywne, sztucznie uzyskane formy. Oceanografia wespół z geologią otworzą drogi do eksploatacji zasobów kopalnianych na dnie mórz i oceanów. Bakteriologia i medycyna dojdą do tego, że metodami biochemicznymi uodpornią ludzkość przeciw chorobom i epidemiom wirusowym...

Lata 2000-2020 to okres dalszego, zdumiewającego postępu:

Racjonalne zagospodarowanie oceanów i „uprawianie” ich zwiększy co najmniej o 20 proc. zasoby żywnościowe świata. Nowe środki biochemiczne pobudzą organizm do regeneracji organów i kończyn — człowiek chemicznie zacznie oddziaływać na rozwój i pobudzenie inteligencji oraz poprawiać będzie genetycznie anomalie dziedziczne, drogą wpływania na geny. Rozwinie się prace nad bezprzewodową łącznością między mózgiem człowieka, a komputerami — chemia pozwoli na opóźnienie procesów starzenia się i przedłuży ludzkie życie o ok. 50 lat. Nauczmy się hodowli zwierząt inteligentnych, które wykonywać będą najcięższą, najprostszą pracę itd. Oto jak ma wyglądać świat anno 2000.

Jakoż i kilka kroków dalej zastajemy całe towarzystwo. Imię pan Jerzy Hoffman — reżyser, Jerzy Lipman — operator, sam pan Wołodyjowski — Tadeusz Łomnicki, Basia hajduczek — Magda Zawadzka, wygadana stolnikowa — Hanka Bielicka i Krzysia — Barbara Brylska. Szybko atakuje małego rycerza.

— Szablą waść już dobrze robisz?

— Jeszcze chyba nie tak, jak Sienkiewicz każe, ale dąga się uczyć. Najtrudniejsze zresztą sceny kręcić będziemy w przyszłym roku — do tego czasu lepiej przywyknę do szabli i konia. Obowiązuje mnie do tego choćby Basia, przed której talentem i urodą nie mogę się zbliżyć... (Tu Łomnicki rusza wąsikiem i spoziera na Magdę Zawadzką). — Szabla to ciekawa broń. Pozwoliła mi ona lepiej poznać Wołodyjowskiego. Zrozumiałem, że w tamtych czasach człowiek dobrze nią władający czuł się na polu bitwy jak z karabinem maszynowym. Kiedy tak stanę na koniu z szablą w ręku, i eeh!... wiem, że to byli groźni, dzicy czasem ludzie. A przecież Wołodyjowski był także, jak to się dziś mówi, dżentelmenem, sięgał po broń tylko wtedy, gdy musiał. To wiele mówi o jego sylwetce psychicznej.

— Słynny wąsik Wołodyjowskiego, tak jak i broda Zagłoby, docekaliby się już polemiki prasowej...

— Boję się, że tu chodzi nie tylko o wąsik. Wszyscy myślą o panu Michale — zawadziacie, który pokonał Bohuna. Lecz w końcu w „Panu Wołodyjowskim” jest on postacią tragiczną. To już nie sowizdrzał, ale człowiek który, przede wszystkim myśli o losie Rzeczypospolitej, dla niej poświęca siebie, żonę...

Na planie robi się zamieszanie, zabierają mi Wołodyjowskiego. Mieczysław Pawlikowski — Zagłoba, który ma właśnie wsiąść na konia, dość spokojnego zresztą „Muchomora”, rzuca w kierunku kamery: — Słuchaj, jak podejść, od razu kręć, będziesz miał przy okazji kronikę wypadków!

Wszystko jednak kończy się dobrze, koń laskawie przyjmują na grzbiet potężną postać pana Onufrego. Zagłoba nie ma brody, stwierdzono bowiem, i słusznie że wyglądałby z nią zbyt dostojnie. Także bielmo nie jest zbyt fotogeniczne, więc Zagłoba będzie po prostu przez cały czas przymruzał jedno oko. Magda Zawadzka, jakby z wyuczeniem wyjęta z sienkiewiczowskiej epopei, ślicznie wygląda w stylowym kostiumie. Barbara Brylska — Krzysia, no, nie dziwię się, że pan Michał miał kłopoty z wyborem...

— Uwaga kręcimy, klaps!

Ruszyła praca nad „Panem Wołodyjowskim”. W Kleku, niedaleko Łagiewnik, stoi już dworek Kępczaka. Ponoć jakaś zablakana para turystów chciała w nim spędzić noc, bo wygląda jak prawdziwy. Rozczarowali się, kiedy z tyłu dekoracji ujrzeli tylko rusztowania. W Lutowskich koło Ustrzyk Dolnych powstaje stacja chreptiowska, zaś w Chęcinach koło Kielc twierdzą kamieniczką. Nakręcono już zdjęcia w Krakowie — na Wawelu i w Pieskowej Skale, niektóre zaś sceny, m. in. pochód armii tureckiej, bitwę z Aza-bejem i porwanie Azji Tuchajbejowicza powstana w plenerach stepowych ZSRR. W łódzkim atelier w przyszłym roku „zbuduje się” salę ratuszową, sypialnię Basi i kwatery Azji. Tu też powstają wielkie makietki Chreptiowa i Kamienicy Podolskiego, które posłużą jako tło scen batalistycznych. Czuwa nad tym scenograf Jerzy Groszang. Dla zapewnienia filmowi jak najlepszej oprawy zagwarantowano pomoc czolowych scenografów i kostiumologów; wśród konsultantów historii, literatury i obyczajów epoki znajdują się nazwiska najwybitniejszych naukowców. W scenariuszu trzy bitwy konne, kilka szturmów podczas oblężenia Kamienicy i atak husarii. Pięć tysięcy statystów setki barwnych kostiumów, broń, konie (najpiękniejsze z Bogusławic), piękne wnętrza i siedemnastowieczna Warszawa. Cóż jeszcze dodać? Film barwny (Eastmancolor), szerokoekranowy, dwu- i półgodzinny.

JERZY KATARASINSKI
Zdjęcia A. Wach.

